

แนวคิดไตรศาสตร์คุณภาพสำหรับการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน Quality Trilogy for Basic Education Administration

รุ่งกานต์ สืบสุทธา* วรณรี ปานศิริ และทัศนีย์ ช่อเทียนทิพย์
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Rungkarn Suebsuttha* Wannaree Pansiri and Tassanee Chotientip
College of Management Innovation, Rajamangala University of Technology Rattanakosin

Received: December 13, 2023

Revised: February 26, 2024

Accepted: February 28, 2024

บทคัดย่อ

ปัจจุบันกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกมีการเติบโต และพัฒนาอย่างรวดเร็ว ระบบการศึกษาจึงจำเป็นต้องมี กระบวนทัศน์ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงโดยนำกระบวนทัศน์เดิม ๆ มาทบทวนใหม่ ปรับปรุงใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับ ยุคสมัยและสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคตโดยการใช้แนวคิดทฤษฎีการบริหารคุณภาพที่เหมาะสมกับ บริบทหน่วยงาน ซึ่งแนวคิดไตรศาสตร์คุณภาพเป็นแนวคิดการบริหารคุณภาพหนึ่งที่เหมาะกับยุคปัจจุบัน ปัจจัยที่เอื้อต่อ การบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพคือผู้บริหาร ต้องมีคุณลักษณะที่มีความสามารถสูง เพื่อให้องค์กรบรรลุ เป้าหมายและการมีทักษะการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จำเป็นของผู้บริหาร 3 ทักษะ ได้แก่ ทักษะด้านเทคนิควิธี เป็นความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีและวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้การทำงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร การทำงานเป็นทีมและการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเป็นทักษะ สำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลในองค์กรหรือกลุ่มงาน และทักษะด้านความคิดรวบยอดเป็น ความสามารถในการตีความองค์ความรู้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์รวมถึงการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ทักษะ ด้านนี้ช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจในการดำเนินงานอย่างมั่นใจและมีมุมมองกว้างขึ้น โดยนำทักษะดังกล่าวมาใช้ ร่วมกับกระบวนการบริหารคุณภาพแบบไตรศาสตร์เพื่อพัฒนาและเพิ่มคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวิธีการบริหาร ประกอบด้วย กระบวนการวางแผนคุณภาพเพื่อวางแผนและกำหนดเป้าหมายการบริหารที่ชัดเจนเป็นระบบ กระบวนการควบคุมคุณภาพเพื่อกำกับติดตามควบคุมการทำงาน และกระบวนการปรับปรุงคุณภาพเพื่อปรับปรุง คุณภาพของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพที่ดีขึ้น

คำสำคัญ: แนวคิดไตรศาสตร์คุณภาพ การบริหาร การศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

In the present day, the world is changing and developing rapidly. Education system is required to undertake the paradigm shift responsive to changes by reviewing and updating existing paradigms relevant to present and future situations by applying the concept of quality trilogy appropriate for the organization context. In addition to, the concept of quality trilogy was one of the quality

administration approaches strongly compatible with the present situation of basic education administration. In the age of serious competition, administrators must characterize on self-fulfillment of high competence for reaching goals. The basic educational administration skills of administrators included three essential skills: technical skill was the knowledge and skill related to the use of technology and various applications for improving its operational efficiency. Human skill was regarded as the skill related to communication, teamwork and collaborative learning which was important for building mutual relationships in organizations or work groups. Conceptual skill was the ability to interpret knowledge to suit the situation including analytical thinking and problem solving. This conceptual skill allowed administrators to make operational decisions with confidence and a broader perspective. By applying such skills in conjunction with the quality trilogy management process to develop and increase the quality of basic education, the three management processes consisted of quality planning process for planning and establishing clear and systematic management goals. Quality control process was required for monitoring and controlling work. Lastly, quality improvement process was undertaken to improve the quality of basic education provision for higher quality and efficiency.

Keywords: Quality Trilogy, Administration, Basic Education

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ และเป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญ ในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง

ในแต่ละหน่วยงานการศึกษาจะมีบริบทหรือสิ่งแวดล้อมภายในภายนอกที่แตกต่างกัน การนำทฤษฎีบริหารมาใช้เหมือนการเลือกวิธีการหรือกลยุทธ์ในการทำงานที่เหมาะสมกับสภาพของหน่วยงานนั้น ซึ่งต้องเข้าใจว่าทฤษฎีใดเหมาะสมกับหน่วยงาน อย่างไรก็ต้องคำนึงถึงนโยบายการศึกษาชาติ กฎหมายที่เกี่ยวกับการศึกษาอีกด้วย ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องมีการนำแนวคิด ทฤษฎีการบริหารจัดการศึกษามาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาคนทรัพยากรมนุษย์อันเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศในทุกมิตินั้น ต้องอาศัยการบริหารที่เรียกกันว่า “การบริหารคุณภาพ” เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่น คน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และวิธีบริหารจัดการ โดยการบริหารคุณภาพในทางการศึกษานั้น สามารถใช้ทฤษฎี การบริหารคุณภาพได้หลากหลาย (ศุภนันทิพัฒน์ อ่อนศรี, 2562) ไม่มีทฤษฎีใดดีที่สุด แต่ละทฤษฎีเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ ดังคนโบราณกล่าวว่าไฟไหม้ในป่าให้ใช้กิ่งไม้สดดับไฟ ไฟไหม้กลางทะเลทรายให้ใช้ทรายดับไฟ ไฟไหม้ริมแม่น้ำให้ใช้น้ำดับไฟ เป็นต้น (ศานติศุภร์ ตูลา, 2555) ซึ่งแนวคิดไตรศาสตร์คุณภาพ (Quality Trilogy) ของจูรานเป็นการบริหารคุณภาพที่มีกระบวนการพื้นฐานที่เน้นคุณภาพ 3 กระบวนการ คือ การวางแผนคุณภาพ การควบคุมคุณภาพ และการปรับปรุงคุณภาพที่สามารถนำมาปรับใช้กับ การบริหารการศึกษาที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ได้ดีอีกแนวคิดหนึ่ง

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ให้เห็นถึงความสำคัญของการปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหาร การศึกษาขององค์กรสู่การบริหารคุณภาพตามแนวคิดไตรศาสตร์คุณภาพ (Quality Trilogy) ซึ่งการบริหารจัดการ การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จะประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายเพียงใดขึ้นอยู่กับบริหารจัดการศึกษา โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบบริหารจัดการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล โดยอาศัย การบริหารต่าง ๆ ตามสภาพการณ์ของสถานศึกษา (พระครูสังฆรักษ์ไชยรัตน์ชยรัตน์, 2558) และ Wayne K. Hoy & Cecil G. Miskel (2012) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษามีบทบาทเช่นเดียวกับทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์และ สาขาวิชาต่าง ๆ กล่าวคือ ทำหน้าที่ให้ข้อยุติทั่วไปและก่อให้เกิดการวิจัย ส่วนวิทยาการเกี่ยวกับองค์การพยายามอธิบาย กฎและระเบียบในพฤติกรรมของแต่ละคนและกลุ่มภายในองค์การ โดยนักวิชาการที่เกี่ยวข้องมุ่งหาหลักเบื้องต้นที่ให้ความเข้าใจทั่วไปในโครงสร้างและพลวัตของชีวิตในองค์การ ซึ่งงานดังกล่าวเริ่มมีขึ้นในการศึกษาเกี่ยวกับการบริหาร การศึกษาในสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีหลักการและกระบวนการบริหารการศึกษา แนวคิดในการบริหารภาพรวมของ การบริหาร สอดคล้องกับธีรศักดิ์ อุปรมัย อุปไมยอริชัย และสุชาติ บางวิเศษ (2563) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการ องค์การให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยทฤษฎี และหลักการเป็นแนวปฏิบัติเพื่อให้เกิดกระบวนการทำงานโดยมีระบบ ขั้นตอนและการวางแผนที่มุ่งไปสู่เป้าหมายนั้นเป็นสิ่งสำคัญ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต้องศึกษาและ ทำความเข้าใจ เนื่องจากองค์การเป็นระบบของกลุ่มคนหมู่มากที่ต้องอยู่ภายใต้ระเบียบและข้อบังคับอันจะนำไปสู่ แนวทางการปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพในองค์การ ทั้งนี้ต้องมีความรู้ในศาสตร์ด้านการบริหารจัดการองค์การและต้อง เข้าใจในบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ เพื่อการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดมั่นในทฤษฎีและหลักการ ที่ถูกต้อง และถือเป็นนโยบายและแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

จากการทบทวนวรรณกรรม และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีการศึกษาถึงแนวคิดการบริหารคุณภาพ อย่างหลากหลาย และแนวคิดไตรศาสตร์คุณภาพ เป็นแนวคิดการบริหารคุณภาพอีกรูปแบบหนึ่งที่เหมาะกับการ บริหารงานในยุคปัจจุบัน ดังนั้นผู้เขียนใคร่ขอเสนอผลการศึกษการบริหารคุณภาพแบบไตรศาสตร์คุณภาพที่ได้รับ การพิสูจน์และเป็นที่ยอมรับทางวิชาการมานำเสนอ และยังพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารคุณภาพนั้นคือ ผู้บริหาร ซึ่งเป็นผู้นำองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของอร่าม วัฒนะ (2561) ว่าการบริหารมีความสำคัญในการบริหารจัดการ อย่างเป็นระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานรับผิดชอบร่วมดำเนินการ มีรูปแบบขั้นตอนโดยเป็น การกิจหลักของผู้บริหารที่ดีในการเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของ สถานศึกษา

แนวคิดไตรศาสตร์คุณภาพ (Quality Trilogy)

จुरานนับว่าเป็นผู้นำในการศึกษาด้านคุณภาพในประเทศญี่ปุ่น โดยคิดกระบวนการในการบ่งชี้และ การบริหารกิจกรรมประกอบด้วย 3 กระบวนการ คือ 1. การวางแผนคุณภาพ (QP) 2. การควบคุมคุณภาพ (QC) และ 3. การปรับปรุงคุณภาพ (QI) โดยได้เรียกศาสตร์ในการบริหารคุณภาพว่า “ไตรศาสตร์คุณภาพ” (Quality Trilogy) หรือ “ไตรศาสตร์ของจुरาน” (The Juran Trilogy) และจุดประสงค์ด้านการบริหารคุณภาพขององค์กร คือ การประกัน คุณภาพ (QA) ซึ่งหมายถึง การสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดแก่ผู้ใช้บริการหรือลูกค้า (รณฤทธิ์ จันศิริ, 2558)

กระบวนการพื้นฐานของไตรศาสตร์คุณภาพ ประกอบด้วย 3 กระบวนการ คือ

1. การวางแผนคุณภาพ เป็นการกำหนดเป้าหมายด้านคุณภาพและวิธีที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว
2. การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดกิจกรรมที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายด้านคุณภาพภายใต้การปฏิบัติการ
3. การปรับปรุงคุณภาพ เป็นการกำหนดกิจกรรมในการสร้างความก้าวหน้ากระโดดสู่ สมรรถนะที่ไม่เคยทำได้มา

ก่อน

กระบวนการแรก คือ การวางแผนคุณภาพ แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 รู้จักลูกค้าทั้งภายใน ภายนอกองค์การและความต้องการของลูกค้า

ขั้นที่ 2 ต้องกล่าวถึงความต้องการของลูกค้าซ้ำแล้วซ้ำเล่า เพื่อให้องค์การหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้าใจ แล้วออกแบบให้เป็นไปตามความต้องการ

ขั้นที่ 3 เมื่อออกแบบแล้ว ก็สร้างกระบวนการผลิต ลงมือผลิตและทำให้การผลิตให้เป็นไปอย่างถูกต้อง

ขั้นที่ 4 เมื่อสร้างกระบวนการเสร็จและพิสูจน์ว่าถูกต้องแล้ว ให้ถ่ายโอนความรับผิดชอบไปสู่การปฏิบัติในระดับล่างต่อไป

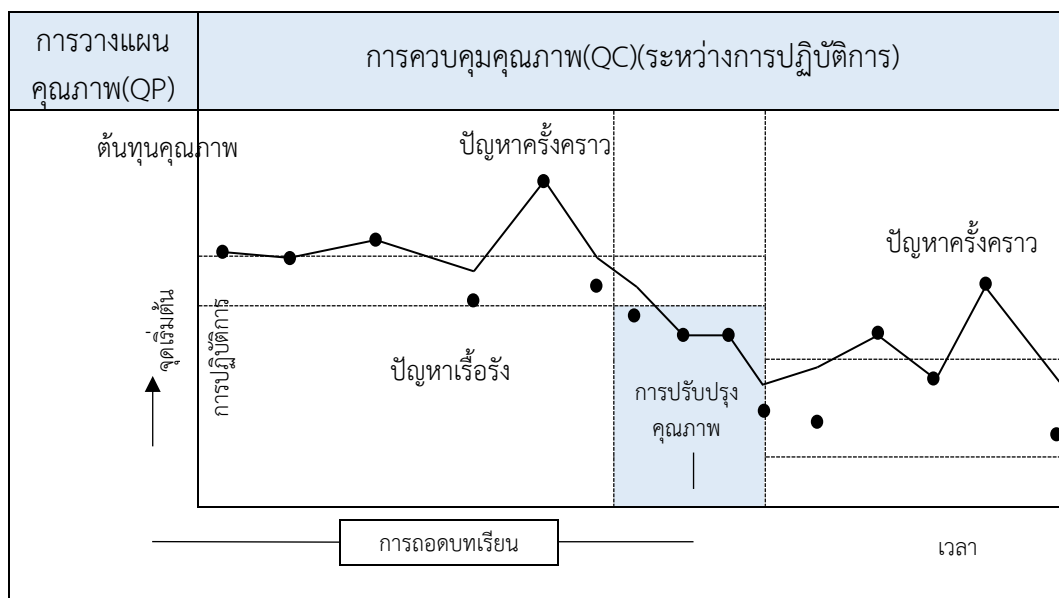
กระบวนการที่สอง คือ การควบคุมคุณภาพ

ระบบคุณภาพใดก็ตามเมื่อลงมือปฏิบัติจริงก็ต้องมีความเสื่อมถอย การจัดการคุณภาพจึงต้องมีการควบคุม เพื่อสืบหาความแปรปรวนและนำมาแก้ไขให้เป็นกระบวนการที่ดีอีกครั้งหนึ่ง การควบคุมนี้ต้องอาศัยเครื่องมือและเทคนิคในเชิงกลยุทธ์ของการจัดการคุณภาพวัตถุประสงค์ก็เพื่อให้แน่ใจว่ากระบวนการจะเกิดผลลัพธ์ที่สามารถทำนายได้ ทำให้การบริหารงานราบรื่น และเป็นฐานที่มั่นคงสำหรับการปรับปรุงคุณภาพต่อไป

กระบวนการที่สาม คือ การปรับปรุงคุณภาพ

ขณะที่การควบคุมคุณภาพมุ่งไปที่เป้าหมายในการรักษาระดับคุณภาพที่เป็นอยู่ แต่การปรับปรุงคุณภาพจะมุ่งไปที่คุณภาพในระดับที่สูงขึ้น โดยการสร้างนิสัย ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุความก้าวหน้าในด้านคุณภาพระดับใหม่ที่ดีกว่า ความก้าวหน้านี้เป็นผลมาจากการคิดและวางแผนระยะยาวโดยผู้บริหาร ในฐานะที่รับผิดชอบในการสร้างลำดับขั้นความสำเร็จที่เป็นสากล (ดวงรัตน์ เรืองอุไร, 2555)

โดยแต่ละกระบวนการจะมีลักษณะเป็นสากล และดำเนินการตามลำดับขั้นตอนที่ไม่สามารถสลับขั้นตอนกันได้ และกระบวนการนี้ จูรานได้แสดงถึงความสัมพันธ์กับกระบวนการแก้ปัญหา ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ไตรศาสตร์คุณภาพของจูราน

ที่มา: กิตติศักดิ์ พลอยพานิชเจริญ (2557)

ภายใต้สภาวะที่มีเสถียรภาพ กระบวนการตามไตรศาสตร์เริ่มจากกระบวนการวางแผนคุณภาพ หมายถึง กระบวนการกำหนดเป้าหมายและวิธีที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย

ในการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการที่กำหนดไว้จะต้องปฏิบัติการกับกระบวนการด้านประสิทธิภาพที่มีความเหมาะสม (Optimal Effectiveness) และด้วยความไร้ประสิทธิภาพ (Deficiencies) ของกระบวนการวางแผนตั้งแต่เริ่มแรก จะทำให้กระบวนการมีระดับของปัญหาเรื้อรัง (Chronic Waste) ที่สูง โดยปัญหาดังกล่าวนี้นี้ได้รับการวางแผนให้อยู่ในกระบวนการตั้งแต่เริ่มแรก ในการดำเนินการปฏิบัติการ จึงไม่สามารถกำจัดปัญหาดังกล่าวออกไปได้ โดยจะเรียกกระบวนการนี้ว่า การควบคุมคุณภาพโดยกระบวนการดังกล่าวนี้จะมุ่งเน้นที่การกำจัดปัญหาครั้งคราว (Sporadic Spike) ซึ่งมีลักษณะทำงานในการค้นหาสาเหตุของความผิดปกติ (Abnormal) ที่มีสาเหตุมาจากสาเหตุที่สามารถระบุได้ (Assignable Causes) ซึ่งมีจำนวนไม่มากนัก และเมื่อปฏิบัติการแก้ไขได้แล้วจะทำให้ระดับของสมรรถนะอยู่ในช่วงของ พิกัดควบคุมคุณภาพ (Quality Control Limits) ที่สามารถคาดการณ์ได้ ในการลดปัญหาเรื้อรังลงได้นั้น จะต้องอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของผู้บริหารระดับสูงในการนำกระบวนการจัดการใหม่เข้ามาดำเนินการภายในระบบที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของฝ่ายจัดการ โดยจะเรียกกระบวนการนี้ว่า การปรับปรุงคุณภาพ โดยกระบวนการปรับปรุงคุณภาพนี้เป็นกระบวนการที่นำเข้ามาเสริมกระบวนการควบคุมคุณภาพ มิใช่การนำมาทดแทนกระบวนการควบคุม แต่อย่างใด

ดังนั้น ภายใต้โครงสร้างด้านคุณภาพของจุรณ จึงต้องดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่องไม่สิ้นสุด คือ การวางแผนคุณภาพ - การควบคุมคุณภาพ - การปรับปรุงคุณภาพ - การวางแผนคุณภาพ เช่นนี้ไปเรื่อย ๆ แต่สำหรับกระบวนการที่ยังไม่มีเสถียรภาพก็มีความจำเป็นต้องเริ่มต้นจากกระบวนการควบคุมคุณภาพ เนื่องจากในการวางแผนคุณภาพ จะไม่สามารถกำหนดเป้าหมายคุณภาพได้ เพราะกระบวนการขาดคุณสมบัติในการคาดการณ์ จึงจะเป็นความต่อเนื่องของการควบคุมคุณภาพ - การปรับปรุงคุณภาพ - การวางแผนคุณภาพ - การควบคุมคุณภาพ เช่นนี้เรื่อยไป

การบริหารการศึกษา (Education Administration)

การบริหารเป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานขององค์กรที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายและความอยู่รอดขององค์กร มีนักวิชาการได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารไว้ ดังต่อไปนี้

ความหมายของการบริหารและการบริหารการศึกษา

Simon, Herbert A. et al., (2017) การบริหาร คือ กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน

Chester L. Barnard (2003) การบริหาร คือ การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่ร่วมปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

Sergiovanni, Thomas j (2008) การบริหาร คือ กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

กัลยาณี รัตนบุตร (2564) การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่ดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยอาศัยปัจจัยทางการบริหาร ได้แก่ คน งบประมาณ วัสดุ เทคโนโลยี การจูงใจ และวิธีการบริหารจัดการที่ดี

การบริหาร (Administration หรือ Management) เป็นกระบวนการที่เกิดกับการวางแผน (Planning) การจัดการองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) การใช้ทรัพยากรเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายหรือการบริหารทั้งศาสตร์และศิลป์ในการระดมและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้สามารถดำเนินงานจนสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดไว้ การบริหารสิ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง เพราะในการดำเนินงานใด ๆ ก็ตาม หากไม่มีการบริหารโอกาสที่จะประสบความสำเร็จมีน้อยมาก หรือหากว่าสามารถดำเนินงานจนประสบความสำเร็จ แต่จะพบว่าการทำงานนั้นไม่มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ มีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ มากมาย อาทิ คน วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และเทคนิควิธีการเป็นจำนวนมาก และอาจใช้เวลายาวนาน การบริหารสามารถช่วยจัดปัญหาเหล่านี้ได้ เพราะการบริหารจะมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบว่าจะทำอะไร (กำหนดวัตถุประสงค์) อย่างไร (ระบุกิจกรรมและกำหนดทรัพยากรที่ใช้) ที่ไหน (ระบุสถานที่) เมื่อใด (กำหนดวันเวลา)

และโดยใคร (ระบุบุคคลที่รับผิดชอบ) ในขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนก็จะมีภาระงาน ความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง การติดตาม และกำกับเพื่อควบคุมก้าวหน้าของงานคุณภาพของงานปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินงาน และหาแนวทางแก้ไขปัญหานอกจากนั้น ยังมีการประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบจากเหตุผลที่ยกมานี้ แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าการบริหารเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีความสำคัญต่อการดำเนินงานเป็นอย่างมาก (ประภาพรรณ รักเลี้ยง, 2560)

“การศึกษา” ความหมายตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความรู้ของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การศึกษาถือเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชาติให้ดีขึ้น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542)

การบริหารการศึกษา หมายถึง การแนะนำ การควบคุม และการจัดการทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารของโรงเรียน หรือบริหารธุรกิจต่างๆ โดยกิจการต่าง ๆ เหล่านี้จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายสุดท้ายของการศึกษา (Hoy, W. K. & Miskel, C. G., 2008)

การบริหารการศึกษา หมายถึง การแนะนำ การควบคุม และการจัดการทุก ๆ ด้านการบริหารโรงเรียนซึ่งจะเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน แต่ไม่เกี่ยวกับธุรการต่าง ๆ กล่าวคือ เป็นการบริหารที่เกี่ยวข้องกับครู บทเรียน การเรียน หลักสูตร หรือการแนะแนว (Good, C. V. 1973)

การบริหารการศึกษาเป็นกระบวนการหรือกิจกรรมที่บุคคลหลายคนร่วมมือกัน ดำเนินการอย่างมีระบบระเบียบ กฎเกณฑ์มีการประสานความร่วมมือกันภายในองค์การโดยใช้ทรัพยากร และเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ร่วมกัน เป็นการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ระเบียบ โดยใช้ปัจจัยหรือทรัพยากรการบริหารเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ (พระครูสังฆรักษ์ไชยรัตน์ชยรัตน์, 2558)

หลักการของการบริหารการศึกษา

Dhammei, T (2022) กล่าวว่า การบริหารการศึกษามี 13 ประการ ดังต่อไปนี้ 1) หลักการกระจายความรับผิดชอบ 2) หลักการความเท่าเทียมกัน 3) หลักการแห่งเสรีภาพ 4) หลักความร่วมมือ 5) หลักความยุติธรรม 6) หลักการรับรู้คุณค่าของปัจเจก 7) หลักการเป็นผู้นำ 8) หลักการของปรัชญาประชาธิปไตย 9) หลักการของความยืดหยุ่น 10) หลักการของประสิทธิภาพ 11) หลักการมองโลกในแง่ดี 12) หลักการของการเติบโตทางวิชาชีพ 13) หลักการของค่าสัมพัทธ์ ซึ่งการพัฒนาโรงเรียนหรือนักเรียนให้ดีขึ้น ควรเป็นปัจจัยกำหนดที่สำคัญที่สุด ในขณะที่ Kashyap (2004) กล่าวถึงหลักการบริหารการศึกษา 6 ประการสอดคล้องกับทัศนะของ Dhammei คือ 1) ประชาธิปไตยในโครงสร้าง 2) ประชาธิปไตยในการปฏิบัติงาน 3) ความยุติธรรม 4) ความเท่าเทียมกันของโอกาส 5) ความรอบคอบ 6) การปรับตัว ความยืดหยุ่น และความมั่นคง

สรุป หลักการบริหารการศึกษาที่สำคัญควรมีดังนี้ หลักความเท่าเทียมกัน หลักความยุติธรรม หลักความเป็นประชาธิปไตย หลักการกระจายความรับผิดชอบ หลักการแห่งเสรีภาพ หลักความร่วมมือ หลักการรับรู้คุณค่าของปัจเจก หลักการเป็นผู้นำ หลักการของความยืดหยุ่น หลักการของประสิทธิภาพ หลักการมองโลกในแง่ดี หลักการของการเติบโตทางวิชาชีพ หลักการของค่าสัมพัทธ์ของการพัฒนาและหลักความรอบคอบ ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยให้การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกิดสัมฤทธิ์ผล

ความสำคัญของการบริหารการศึกษา

Mukherjee, A (2020) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารการศึกษา ซึ่งโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จและมีชื่อเสียงเป็นโรงเรียนที่มีอะไรมากกว่าการสอนที่ดี แม้ว่าการสอนที่ดีและมีทีมวิชาการที่ยอดเยี่ยมเป็นสิ่งสำคัญ แต่ก็ไม่สามารถปฏิเสธบทบาทของฝ่ายบริหารที่มีต่อระบบการศึกษาและการพัฒนานักเรียนโดยรวมได้ เพราะการบริหารจะช่วยให้ครูให้ความสำคัญกับการสอน (Allows T Achers to Focus on Teaching) ช่วยส่งเสริมความรับผิดชอบที่

ตรวจสอบได้ (Promotes Accountability) และช่วยสื่อสารให้ทราบถึงการตัดสินใจ (Informs Decisions) ในขณะที่ Zakir, I (2012) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญ ซึ่งผู้นำที่มีประสิทธิภาพและรับผิดชอบสถาบันการศึกษา จำเป็นต้องคุ้นเคยกับแนวคิดทางทฤษฎีและแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา จึงต้องพยายามทำความเข้าใจการบริหารการศึกษาที่ดี ต้องสามารถทำหน้าที่ที่เป็นประโยชน์ สามารถนำความรู้ความเข้าใจในพฤติกรรมขององค์กรทั้งภายในและภายนอกมาช่วยให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเนื่องจากสถาบันการศึกษา และการบริหารการศึกษามีลักษณะเฉพาะบางประการที่โดดเด่นที่ผู้บริหารการศึกษาจะต้องศึกษาเพื่อเรียนรู้ เข้าใจ และนำไปปฏิบัติ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน

การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบุคคลหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

องค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ซึ่งเป็นศูนย์รวมของนานาชาติในด้านการศึกษามีความหมาย การศึกษาพื้นฐานไว้ว่า "การศึกษาสำหรับคนทุกเพศทุกวัย ให้มีโอกาสได้เรียนรู้ความรู้ทั่วไปที่เป็นประโยชน์แก่ชีวิต ปลูกฝังให้เกิดความอยากรู้อยากรู้มีทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักถามสังเกต วิเคราะห์ ตระหนักว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น" (Edgar Faure, 1972)

ดนูชยา ภูมิรัตนไพศาล (2559) กล่าวว่า การศึกษาถือเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชาติให้ดีขึ้น โดยการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การศึกษาที่มุ่งให้ตอบสนองความต้องการทางการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นพื้นฐานให้แก่การเรียนรู้ขั้นต่อไป ดังนั้นการศึกษาขั้นพื้นฐานจะหมายถึงในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา รวมเป็นเวลา 12 ปี และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าเป็นการศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา

การศึกษาขั้นพื้นฐานปัจจุบันตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 มีการจัดระบบการศึกษาขั้นประถมศึกษา 6 ปี (6 ระดับชั้น) การศึกษาขั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี (3 ระดับชั้น) และการศึกษาขั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี (3 ระดับชั้น) หรือระบบ 6-3-3

การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยการศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษา การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง การแบ่งระดับหรือการเทียบระดับ การศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การศึกษาขั้นพื้นฐานมีแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560-2579 เป็นกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของผู้เรียนทุกช่วงวัยให้เต็มตามศักยภาพ สามารถแสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยการขับเคลื่อนภายใต้วิสัยทัศน์คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs 8Cs) ประกอบด้วย ทักษะและคุณลักษณะต่อไปนี้

3Rs ได้แก่ การอ่านออก การเขียนได้ และการคิดเลขเป็น

8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรมจริยธรรม

เป้าหมายของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ประการ ดังนี้

1) ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างทั่วถึง ซึ่งประชากรกลุ่มอายุ 6 -14 ปี ทุกคนได้เข้าเรียนในระดับประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าที่รัฐต้องจัดให้ฟรี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้เรียนพิการได้รับการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมทุกคน เป็นต้น

2) ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม โดยผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษา 15 ปี เป็นต้น

3) ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ เช่น นักเรียนมีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไปเพิ่มขึ้น และคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme For International Student Assessment: PISA) ของนักเรียนอายุ 15 ปีสูงขึ้น เป็นต้น

4) ระบบการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย (Efficiency) เช่น ร้อยละของสถานศึกษาขนาดเล็กที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกลดลง มีระบบการบริหารงานบุคคล ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน รวมทั้งมีกลไกส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นต้น

5) ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy)

“ผู้บริหาร” หรือ “นักบริหาร” หมายถึง บุคคลได้รับแต่งตั้ง หรือได้รับเลือกตั้งให้เป็นผู้นำหรือหัวหน้าในการปกครองบังคับบัญชา หรือบริหารงานในหน่วยงานหรือองค์กรเพื่อให้สำเร็จหรือบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้โดยอาศัยบุคคลอื่นช่วยทำ (เชิดพงษ์ งอกนาวัง, 2565)

ผู้บริหารที่บริหารการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้บริหารการศึกษา คือ บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษาตั้งแต่ ระดับเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป ผู้บริหารสถานศึกษา คือ บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐและเอกชน ในการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ บทบาทและมีคุณลักษณะเป็นที่พึงประสงค์ของผู้ร่วมงานส่วนใหญ่ คุณลักษณะของผู้บริหารย่อมมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับปริมาณ คุณภาพและประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในหน่วยงานนั้น ๆ สายชล เทียงแท้ กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นผู้ที่จะต้องทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์โดยอาศัยคนอื่น ผู้บริหารที่ดีควรที่จะมีคุณสมบัติของผู้ผู้นำควบคู่ไปด้วย ขณะที่ Sergiovanni, Thomas, j (2008) ได้กล่าวว่า ความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารสามารถประมวลได้จากการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ซึ่งทักษะดังกล่าวประกอบด้วย

1) ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skill) เป็นทักษะที่ผู้บริหารมีความเข้าใจ มีความรู้ความชำนาญในกระบวนการ วิธีการดำเนินการ ตลอดจนขั้นตอน แนวทางด้านการศึกษา ทักษะเทคนิคที่ไม่ใช่ทักษะด้านการสอน แต่เป็นเทคนิคที่ครอบคลุมถึงความรู้เฉพาะด้าน รวมถึงมีความรู้ในด้านการเงินการบัญชี การจัดซื้อจัดจ้าง การวางแผน การกำหนดตารางการก่อสร้าง และการสำรวจรักษา ซึ่งทักษะด้านเทคนิคมีความสำคัญสำหรับผู้บริหาร และมักมีบทบาทในการแนะนำและชี้แนะเกี่ยวกับด้านเทคนิคให้กับผู้อื่น

2) ทักษะด้านมนุษย (Human Skill) ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพในการเข้าใจและสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างความเชื่อมั่นในอารมณ์ของตนเอง ความโอ้อ้อมอารีเป็นลักษณะที่ผู้บริหารควรมีเพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างแรงจูงใจและขวัญใจให้กับผู้ที่อยู่ในองค์กร เพื่อให้สามารถบริหารการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายและพัฒนาทัศนคติการทำงานร่วมกันของบุคลากร ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการบริหารงานและมีบทบาทในการนำพาผู้อื่น โรงเรียนใดๆ ที่ต้องการทำงานที่ตรงกับเป้าหมายและประสบความสำเร็จจำเป็นต้องมีทักษะด้านมนุษยที่เหมาะสม

3) ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skill) เป็นความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในการมองภาพรวมของโรงเรียนอย่างครบถ้วน ทั้งด้านโครงสร้างในความซับซ้อนภายในองค์กร สามารถผสมผสานระบบงานในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ เซอร์จิอวานนี่กล่าวอีกว่าการพัฒนาทักษะด้านความคิดรวบยอด มีความสำคัญกับการมีความรู้และการใช้ทฤษฎีการบริหาร การรู้พฤติกรรมมนุษย์ปรัชญาการศึกษา สอดคล้องกับแนวความคิดของแคทซ์ Katz (1995) ที่กล่าวไว้ว่า ทักษะจำเป็นของผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จมี 3 ด้าน ได้แก่

1) ด้านเทคนิควิธี ผู้บริหารต้องมีความรู้ความสามารถและความชำนาญในการปฏิบัติงานมีเทคนิคการคิดเชิงกลยุทธ์ วางแผนกำหนดนโยบายและทิศทางของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน

2) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงานทุกระดับ การยอมรับนับถือให้เกียรติซึ่งกันและกัน

3) ด้านความคิดรวบยอด ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำงานเข้าใจกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ในส่วนของการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษานั้น ต้องกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์ภาระงาน ยุทธศาสตร์ที่จะนำสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายเพื่อให้การบริหารสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ลักษณะสำคัญของทฤษฎีการบริหารการศึกษา

1. ทฤษฎีประกอบด้วยแนวคิด คติฐาน และข้อยุติทั่วไปอย่างมีเหตุผล
2. ทฤษฎีมุ่งไปที่อธิบายและคาดการณ์กฎต่าง ๆ ของพฤติกรรม อย่างมีระบบ
3. ความสัมพันธ์กันของวิธีการทดลองที่กระตุ้นและชี้ให้เห็นการพัฒนาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องนั้น ๆ ให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ทฤษฎีบริหารการศึกษา มีบทบาทสำคัญคือ

1. ทำหน้าที่ให้ข้อยุติทั่วไป (Generalization)
2. เกิดการวิจัยทางด้านบริหารการศึกษา มีการทดสอบความเป็นไปได้ของทฤษฎี และเมื่อตั้งเป็นทฤษฎีขึ้นมาได้แล้ว ก็เป็นเครื่องช่วยชี้แนะในการปฏิบัติงาน หรือก่อให้เกิดการพัฒนางานใหม่ ๆ ขึ้นมา
3. มีทฤษฎีบริหารการศึกษาขึ้นมาใหม่ช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ศึกษา ทำให้ไม่จำเป็นต้องไปจดจำข้อมูล หรือข้อความต่าง ๆ มากมาย เพียงแต่จำหลักการหรือทฤษฎีต่าง ๆ เหล่านั้นได้ ก็นับว่าเป็นการเพียงพอแล้ว ดังนั้น ผู้บริหารการศึกษาทั้งหลาย จะต้องเป็นนักปฏิบัติที่สนใจปัญหาและเหตุการณ์อย่างเฉพาะเจาะจงที่เกิดขึ้นในองค์กร ต้องตีความ วิเคราะห์ ประยุกต์เอาหลักการและทฤษฎีต่าง ๆ ทางการบริหารการศึกษา มาใช้ในการปฏิบัติ มุ่งแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยอาศัยหลักการ และทฤษฎีบริหารการศึกษาที่ได้มีผู้ศึกษาค้นคว้าเอาไว้อย่างละเอียดรอบคอบ แล้วนั้น เป็นแนวทางในการดำเนินการ เพื่อความถูกต้องและเหมาะสม

ทฤษฎีกับการปฏิบัติมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันใน 3 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีวางกรอบความคิดแก่ผู้ปฏิบัติ ทฤษฎีช่วยให้ผู้ปฏิบัติมีเครื่องมือใช้ในการวิเคราะห์ปัญหา นักบริหารการศึกษาที่มีความสามารถจะต้องมีการใช้ความคิดสูง (Conceptual Skill) รู้จักตีความและนำเอาทฤษฎีการบริหารการศึกษามาประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้สถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่มีขีดจำกัด และมีทรัพยากรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเวลา กำลังคน หรือทรัพย์สินเงินทองอย่างจำกัด

2. การนำเอาทฤษฎีมาใช้ ช่วยให้แนวทางวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ การที่ผู้บริหารนำทางเลือกต่าง ๆ มาพิจารณา และตัดสินใจดำเนินการลงไป โดยอาศัยทฤษฎีการบริหารมาประยุกต์ใช้ เพื่อประกอบเป็นเหตุผลในการตัดสินใจวินิจฉัยสั่งการ อันเนื่องมาจากความมีประสิทธิภาพสูงของนักบริหารการศึกษาเท่านั้น

3. ทฤษฎีช่วยในการตัดสินใจ ช่วยให้ข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจที่ดี จะต้องประกอบไปด้วยกรอบความคิดที่แน่นอนชัดเจน หากปราศจากกรอบความคิดแล้ว การตัดสินใจก็อาจจะไม่ถูกต้อง ไม่บังเกิดผลดี ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับมาข้อมูลนั้น บางครั้งอาจไม่ชัดเจน ต้องมีการตีความเสียก่อนการมีพื้นฐานของทฤษฎีที่ดีจะช่วยให้ นักบริหาร

การศึกษาสามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว มีความมั่นใจในการตัดสินใจนั้น และผลลัพธ์ที่ได้รับนั้น มักจะถูกต้อง และบังเกิดผลดีต่อองค์การเสมอ (วียะดา หมาดงะ, 2556)

สรุปความเชื่อมโยง สัมพันธ์ของทฤษฎีกับการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ลักษณะสำคัญของทฤษฎีกับการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน	1. ทฤษฎีประกอบด้วยแนวคิด คติฐานและข้อยุติทั่วไปอย่างมีเหตุผล 2. ทฤษฎีมุ่งอธิบายและคาดการณ์กฎต่าง ๆ ของพฤติกรรมอย่างมีระบบ 3. เป็นความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันของวิธีการทดลองที่กระตุ้น และชี้้นำให้มีการพัฒนาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องนั้น ๆ ให้ลึกล้ำยิ่งขึ้น ในโอกาสต่อไป
บทบาทสำคัญของทฤษฎีกับการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน	1. ทำหน้าที่ให้ข้อยุติทั่วไป (Generalization) 2. ก่อให้เกิดการวิจัยทางด้านบริหารการศึกษา 3. การมีทฤษฎีบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานมาช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้บริหาร
ทฤษฎีกับการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน	1. ทฤษฎีช่วยวางกรอบความคิดแก่ผู้บริหาร 2. การนำเอาทฤษฎีมาช่วยให้ได้แนวทางวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการศึกษา 3. ทฤษฎีช่วยในการตัดสินใจ

แนวคิดไตรศาสตร์คุณภาพกับการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. การวางแผนคุณภาพ (Quality Planning: QP) ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีกระบวนการ ดังนี้

- 1.1 การรู้จักผู้รับบริการและความต้องการของผู้รับบริการ
- 1.2 การออกแบบความต้องการของผู้รับบริการ
- 1.3 การสร้างกระบวนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 1.4 การถ่ายทอดสู่การปฏิบัติ

ผู้บริหารสามารถใช้ทักษะการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานในการวางแผนคุณภาพ ประกอบด้วย

1) ด้านเทคนิควิธี ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถและความชำนาญในการบริหารจัดการศึกษา มีเทคนิคการคิดเชิงกลยุทธ์ วางแผนกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาที่ชัดเจน มีการออกแบบความต้องการของผู้รับบริการ และสร้างกระบวนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงการถ่ายทอดให้บุคลากรในสถานศึกษาได้รับรู้ รับทราบ เข้าใจและนำสู่การปฏิบัติที่ถูกต้อง

2) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารมีความสามารถในการวางแผนการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เพื่อให้แผนงานมีประสิทธิภาพ โดยเกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นครู บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชนและองค์กรอื่น

3) ด้านความคิดรวบยอด ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการทำงาน เข้าใจกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในส่วนของการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษานั้น ต้องกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์ภาระงาน ยุทธศาสตร์ที่จะนำสถานศึกษาไปสู่เป้าหมาย เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การควบคุมคุณภาพ (Quality Control: QC) ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีกระบวนการประกอบด้วย

- 2.1 การกำหนดกิจกรรมที่จะบรรลุเป้าหมาย
- 2.2 การดำเนินงานตามกิจกรรมที่กำหนด
- 2.3 การควบคุม/แก้ไขเพื่อรักษาระดับคุณภาพ

2.4 การปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่อง

ผู้บริหารสามารถใช้ทักษะการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานในการควบคุมคุณภาพได้ดังนี้

1) ด้านเทคนิควิธี ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถและความชำนาญในการควบคุมคุณภาพของการดำเนินงาน โดยกำหนดกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา คุณภาพครูและคุณภาพผู้เรียนที่จะบรรลุเป้าหมาย ในระหว่างการบริหารจัดการศึกษาต้องมีการควบคุม แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อรักษาระดับคุณภาพ โดยมีการปรับปรุง และแก้ไขข้อบกพร่องเป็นระยะๆ

2) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารที่มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ช่วยให้การควบคุมคุณภาพ การดำเนินงานได้ดี เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงานทุกระดับทำให้เกิด ความร่วมแรงร่วมใจ ดึงดูดให้คนมีศักยภาพอยากทำงาน การ ทำงานราบรื่นไม่เกิดปัญหา

3) ด้านความคิดรวบยอด ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา สามารถควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงาน และแก้ไขปัญหาและข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นได้ตรงจุด ทันต่อเวลา ไม่ทำให้เกิด ความเสียหาย งานที่ทำมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้

3. การปรับปรุงคุณภาพ (Quality Improvement: QI) ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีกระบวนการ ประกอบด้วย

3.1 การนำผลการควบคุมคุณภาพมาทบทวน

3.2 การปรับปรุงคุณภาพในระดับที่สูงขึ้น

3.3 การคิด/วางแผนระยะยาวในการสร้างระดับความสำเร็จที่เป็นสากล

ผู้บริหารสามารถใช้ทักษะการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานในการปรับปรุงคุณภาพได้ดังนี้

1) ด้านเทคนิควิธี ผู้บริหารต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 4 งาน ไม่ว่าจะเป็นงานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป รวมถึงรู้สภาพบริบท ของสถานศึกษา และมีการนำผลการควบคุมคุณภาพการดำเนินงานมาทบทวน เพื่อปรับปรุงคุณภาพให้มีมาตรฐาน ที่สูงขึ้น ซึ่งผู้บริหารและผู้ร่วมงานต้องร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผนระยะยาวในการสร้างระดับความสำเร็จที่เป็นสากล

2) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ไมตรีอยู่บนองค์ประกอบที่เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น และยอมรับความแตกต่างระหว่างกันได้ ทำให้รู้จุดเด่นจุดด้อยของคน สามารถใช้คนได้ เหมาะสมกับงาน ส่งผลทำให้การปรับปรุงคุณภาพของการบริหารการศึกษาง่ายยิ่งขึ้น

3) ด้านความคิดรวบยอด ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างถ่องแท้ จะนำสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายเพื่อให้การบริหารสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นคุณภาพสถานศึกษา คุณภาพผู้บริหาร คุณภาพครูและคุณภาพผู้เรียน

บทวิเคราะห์ วิจัย และข้อเสนอแนะ

การบริหารการศึกษาภายในสังคมแห่งการเรียนรู้และการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 คงต้องมุ่งเปลี่ยน กระบวนทัศน์เข้าสู่การศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการบริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง กับการศึกษาจะต้องรับรู้และเข้าใจในสาระสำคัญในเรื่องต่อไปนี้

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญ มีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษา ประสิทธิภาพของการบริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษา นักวิชาการหลายท่านมีความเห็นตรงกันว่าความสำเร็จ หรือความล้มเหลวทางการศึกษานั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารส่วนหนึ่ง ดังนั้นผู้บริหารจึงเป็นตัวแปรสำคัญ ในด้านการจัด การศึกษาให้มีคุณภาพ Linda Darling-Hammond นักการศึกษาแห่ง Stanford University ได้ กล่าวว่า “ผู้บริหารที่ มีความสามารถไม่ได้มีมาแต่เกิดแต่สามารถพัฒนาขึ้นได้” (High Performing Principals Are Not Just Born, But Can Be Made) ซึ่งต้องอาศัยการฝึกอบรม หรือการพัฒนาในทักษะที่สำคัญ ทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับผู้บริหาร

มีหลากหลาย ตามที่ได้ศึกษามาตั้งแต่ เช่น ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skill) ทักษะด้านมนุษย์ (Human Skill) และ ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skill) เป็นต้น

ในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารการศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้และความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ ในการบริหารการศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นไปตามแนวคิดใหม่สมัย ซึ่งจะต้องเน้นใช้ทักษะภาวะผู้นำเพื่อ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพื่อที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบัน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน มองเห็นภาพอนาคต มีนโยบายที่ชัดเจน มีระเบียบแบบแผนการปกครองโดยยึดหลักธรรมาภิบาล คำนึงถึงความเสมอภาคในการปฏิบัติต่อผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา อย่างเท่าเทียม นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนสถานศึกษาโดยสร้างฉันทามติร่วมกับ ชุมชน จัดแบ่งหมวดการทำงานให้ตรงกับความสามารถ และกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรได้อย่าง ชัดเจนเป็นระบบ ไม่ควรยืดหยุ่นเกินไป หรือเข้มงวดเกินไปและสามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานทุกคนปฏิบัติงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุด นอกจากนี้ยังต้องใช้ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อใช้ในการกำหนด ยุทธศาสตร์และนำไปประยุกต์ในการปฏิบัติในอนาคตของการศึกษา รวมถึงการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อ สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

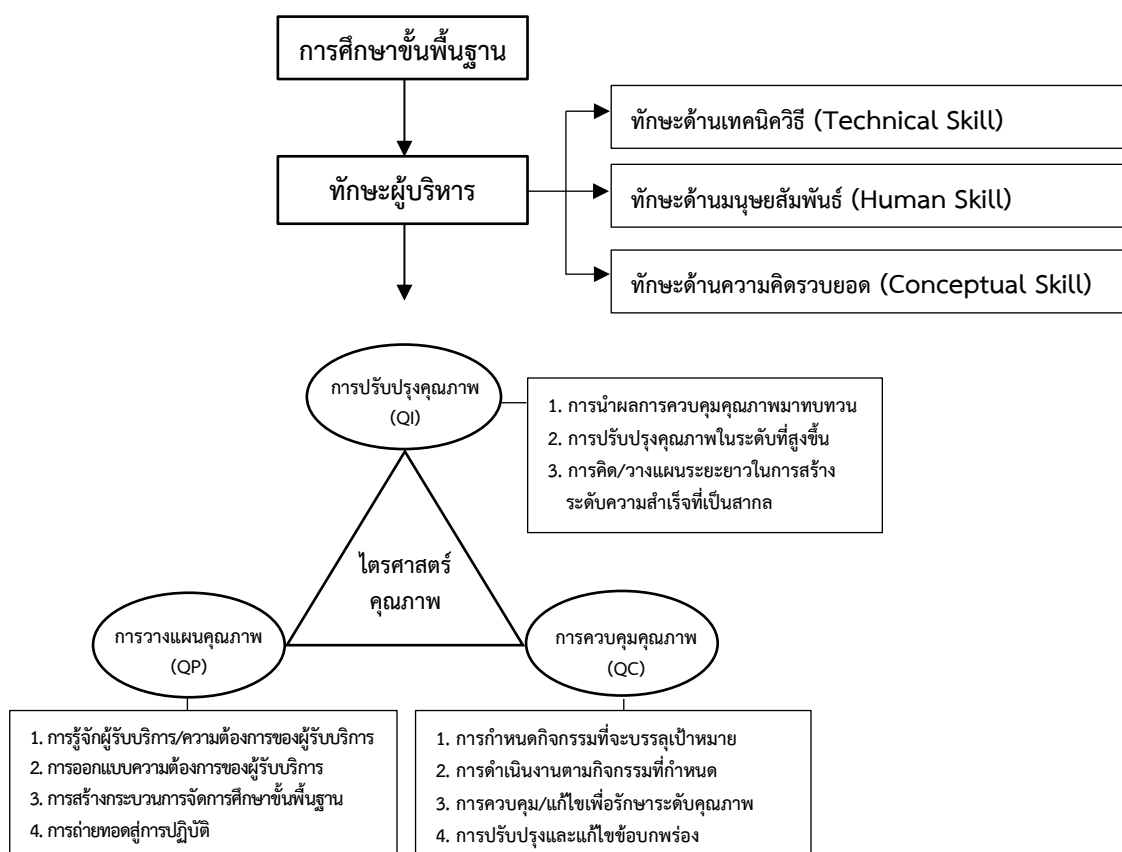
บทสรุป

ในการศึกษาที่ผ่านมาสามารถกล่าวโดยสรุป คือ การศึกษาขั้นพื้นฐานผู้บริหารที่มีทักษะการบริหารการศึกษา ที่ดีมีส่วนสำคัญในการนำองค์กรสู่องค์กรคุณภาพ ซึ่งมีทักษะที่จำเป็น 3 ทักษะ ได้แก่ ทักษะด้านเทคนิควิธี ทักษะ ด้านมนุษย์สัมพันธ์ และทักษะด้านความคิดรวบยอด โดยนำกระบวนการ/วิธีการบริหารคุณภาพแบบไตรศาสตร์มาใช้ในการ บริหารจัดการคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการวางแผนคุณภาพ การควบคุมคุณภาพ และการปรับปรุง คุณภาพ และมีการประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วย เพื่อการสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดแก่ผู้รับบริการ นั้นคือ ผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการศึกษา ดังนี้

1. ผู้บริหารพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมกับสถานการณ์ รวมถึง การมีประสบการณ์และมีทักษะผู้บริหารที่จำเป็นในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. นำทักษะผู้บริหารมาใช้ร่วมกับกระบวนการบริหารคุณภาพแบบไตรศาสตร์ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ขั้นพื้นฐาน โดยการวางแผนคุณภาพ ผู้บริหารควรวางแผนและกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะและ ความรู้ตามที่กำหนดไว้ มีการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมและเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษา ที่ครอบคลุมและมีคุณภาพ สร้างและสนับสนุนบรรยากาศการเรียนรู้ที่เต็มไปด้วยความสุขและผ่อนคลาย เพื่อให้ ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยในกระบวนการเรียนรู้และสื่อสารกับผู้เรียน และผู้บริหารควร ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้พวกเขามีความรู้และทักษะที่เหมาะสมในการสื่อสาร และสอนนักเรียน มีการวัดและประเมินผล วิเคราะห์ผลการเรียนรู้เพื่อวัดความสำเร็จของการบริหารการศึกษาและ ปรับปรุงตามความต้องการของผู้เรียน รวมถึงการสร้างพันธมิตรและความร่วมมือกับสังคมในการจัดการและพัฒนา การศึกษา

การควบคุมคุณภาพ ผู้บริหารควรมีการกำกับติดตามเป็นกระบวนการควบคุมการทำงาน ซึ่งเป็นการใช้ศิลปะ การบริหารเพื่อตรวจดูว่าการดำเนินงานเป็นไปโดยถูกต้องตามนโยบาย แนวทางหรือแผนงานที่วางไว้หรือไม่ การปฏิบัติงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้หรือไม่ อย่างไร และผลของการปฏิบัติงานนั้นมีมาตรฐานเพียงใด การควบคุมมีหลากหลายวิธีการขึ้นอยู่กับเทคนิควิธีการบริหารของผู้บริหารแต่ละท่าน หากมีความคลาดเคลื่อนก็ ดำเนินการปรับเปลี่ยนแก้ไขเพื่อให้เป้าหมายเป็นไปในทิศทางที่มุ่งสู่ภารกิจหลักที่ตั้งไว้ โดยปกติมักใช้กระบวนการ ควบคุมคู่กันไปกับการวางแผนเสมอ ควรดำเนินการอย่างสม่ำเสมอและมีความต่อเนื่อง หากเห็นว่งานอาจไม่สำเร็จ เรียบร้อยก็ต้องเข้าไปแก้ไขทันทีและการปรับปรุงคุณภาพของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกระบวนการที่ใช้เพื่อ

ปรับปรุงคุณภาพของการให้บริการการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพที่ดีขึ้น ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานทำการวิเคราะห์เพื่อติดตามความก้าวหน้าของงาน เพื่อทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการศึกษาและระดับความสำเร็จของการปฏิบัติงานในปัจจุบัน มีการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาและปรับปรุงการทำงานให้มีคุณภาพมากขึ้น ซึ่งอาจต้องใช้การวิเคราะห์เพิ่มเติมหรือการออกแบบกระบวนการทำงานใหม่ การดำเนินการใช้ข้อสรุปในการปรับปรุงที่มุ่งเน้นการปรับปรุงตามข้อสรุปที่ได้ก่อนหน้านี้ เมื่อทำการปรับปรุงแล้วจึงวิเคราะห์ผลการปรับปรุงเพื่อเปรียบเทียบผลลัพธ์กับเป้าหมายที่วางไว้ ป้องกันการเกิดปัญหาใหม่ในอนาคต

ภาพที่ 2 แผนภาพแสดงแนวคิดไตรศาสตร์คุณภาพสำหรับการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

- กัลยาณี รัตนบุตร. (2564). รูปแบบการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. ปรินญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กิตติศักดิ์ พลอยพานิชเจริญ. (2557). หลักการควบคุมคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- ดวงรัตน์ เรืองอุไร. (2555). แนวคิดของโจเซฟ เอ็ม จูร์น ด้านคุณภาพ. สืบค้นเมื่อ 23 มิถุนายน 2555 จาก <https://www.gotoknow.org/posts/454819>.
- ดนุชญา ภูมิรัตนไพศาล. (2559). การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน: การดำเนินงานของรัฐและปัญหาทางกฎหมายในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา. ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เชิดพงษ์ งอกนาวัง. (2565). การเป็นผู้บริหารมืออาชีพและการจัดการความรู้เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา. วารสาร มณีเชษฐาราม วัดจอมมณี, 5(2), 206-206.

รณฤทธิ์ จันศิริ. (2558). **หลักการและแนวคิดการบริหารคุณภาพ**. สืบค้นเมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2558 จาก <https://www.slideshare.net/rjunsiri/chapter-3-44636193>.

วิยะดา หมายงษ์. (2556). **ทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2556 จาก <https://www.gotoknow.org/posts/521119>.

ประภาพรรณ รักเลี้ยง. (2560). **หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระครูสังฆรักษ์ไชยรัตน์ชยรัตน์. (2558). การบริหารการศึกษา (Education Administration). **วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร**, 4(2), 324-324.

ศานติศุภร์ ตูลา. (2555). **ทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2555 จาก <https://www.gotoknow.org/posts/322520>.

ศุภนันทิพัฒน์ อ่อนศรี. (2562). **การบริหารคุณภาพกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตกรุงเทพมหานคร**. ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อร่าม วัฒนะ. (2561). **รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด**. ปรินญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

ธีรศักดิ์ อุปรมัย อุปไมยอริชัย และสุชาติ บางวิเศษ. (2563). **13 บทกับหลักการ ทฤษฎี การบริหารการศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2563 จาก <https://www.nupress.grad.nu.ac.th>.

References

Chester L. Barnard (2003). **Organization and Management**. Cambridge, Mass: Harvard University.

Dhammei, T. (2022). **Educational Administration: Concepts of Educational Administration and Principles of Educational Administration**. Retrieved on January 15, 2022 from <https://onlinenotebank.wordpress.com/2022/01/15/concepts-and-principles-of-educational-administration>.

Edgar Faure. (1972). **Learning to Be the World of Education Today and Tomorrow**. Paris: Unesco.

Good, C.V. (1973). **Dictionary of Education**. New York: McGraw-Hill Book Company.

Hoy, W. K. & Miskel, C. G. (2008). **Educational Administration: Theory, Research, and Practice (8th ed.)**. New York: McGraw-Hill.

Katz, R. L. (1995). Skill of Effective Administrator. **Harvard Business Review**, 12(1), 33-42.

Mukherjee, A. (2020). **Why Educational Administration is Important for Teacher Education?**. Retrieved on November 13, 2020 From <https://www.educationmanagementdiploma.com/blogs/425-Why-Educational-Administration-is-Important-for-Teacher-Education-blog.php>

Simon, Herbert A., Smithburg, Donald W., Thompson & Victor. (2017). **A Public Administration**. New York: Alfred Aknopt.

Sergiovanni, Thomas J. (2008). **Educational Governance and Administration**. Massachusetts: Allyn & Bacon.

Wayne, K. Hoy & Cecil G. Miskel. (2012). **Educational Administration: Theory Research and Practice (9th ed.)**. New York: Harper Collins.

Zakir, I. (2012). **Educational Administration**. Retrieved on January 14, 2012 from <https://www.slideshare.net/Imran764/educational-administration>

คณะผู้เขียน

รุ่งกานต์ สืบสุทธา

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรม การบริหารการศึกษา
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
96 หมู่ 3 ถนนพุทธมณฑลสาย 5 ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170
email: rungkarn.sue@rmutr.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณรี ปานศิริ

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
96 หมู่ 3 ถนนพุทธมณฑลสาย 5 ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170
email: wannaree.pan@rmutr.ac.th

ดร.ทัศนีย์ ช่อเทียนทิพย์

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
96 หมู่ 3 ถนนพุทธมณฑลสาย 5 ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170
email: cho.tasne@gmail.com